

Työkonealan green deal -sopimus 2026 - 2030

1. Osapuolet

Tämän sopimuksen osapuolet ovat valtion puolesta ympäristöministeriö (myöhemmin ministeriö) ja elinkeinoelämän puolesta Teknisen Kaupan Liitto ry (myöhemmin yhdistys). Teknisen Kaupan Liitto ry:n jaostoista rakennuskone-, maanrakennuskone-, trukki- sekä maatalouskonejaostot ovat sopimuksessa jaostoina mukana. Yksittäinen yritys voi liittyä tähän sopimukseen tekemällä sitoumuksen sopimuksen kohdassa 5 esitetyllä tavalla ja sitoutumalla vähintään kahteen määrällisiin tavoitteisiin ja kolmeen muuhun kyseisessä kohdassa esitettyyn toimenpiteeseen.

2. Lähtökohdat ja määritelmät

Työkoneet muodostavat laajan ja monimuotoisen joukon erilaisia koneita, jotka on suunniteltu tietyntylaisiin työsovelluksiin. Kaikkien työkoneiden aiheuttamien kasvihuonekaasupäästöjen yhteenlaskettu osuus Suomen päästökaupan ulkopuolisten sektorien eli ns. taakanjakosektorin päästöistä oli vuonna 2023 noin 9 %.

Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmassa (KAISU) linjataan toimenpiteitä EU:n Suomelle asettaman taakanjakosektorin 50 % kasvihuonekaasupäästövähennysvelvoitteen saavuttamiseksi vuonna 2030. Taakanjakosektorin päästöjä koskevat myös ilmastolain tavoitteet, kuten vuoden 2030 päästövähennystavoite sekä vuoden 2035 hiilineutraaliustavoite. KAISU sisältää toimenpiteitä myös työkonesektorille sen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi. Työkonealan green deal -sopimus vuosille 2021-2025 on ollut toimenpide, jolla on tavoiteltu kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä vapaaehtoisella sopimisella. Vuonna 2023 tehdyn väliarvioinnin mukaan asetettuja välitavoitteita ei kaikilta osin saavutettu, mutta arvioitiin kuitenkin olevan mahdollista saavuttaa vuodelle 2025 asetetut tavoitteet. Arvioinnissa todettiin myös, että sopimuksen vaikuttavuuden lisäämiseksi tarvitaan lisää sitoumuksen tekeviä yrityksiä. Lisäksi yritykset voisivat lisätä kunnianhimon tasoa uusilla toimilla sekä asettamalla kunnianhimoisempia tavoitteita sähköisen koneiden osuudelle valituissa työkoneluokissa. Vuosia 2026-2030 koskevan sopimuksen solmiminen tukee Suomea EU:n asettaman kasvihuonekaasupäästövähennysvelvoitteen ja ilmastolain tavoitteiden saavuttamisessa lisäämällä kattavuutta ja nostamalla kunnianhimon tasoa suhteessa 2019-2025 sopimukseen.

Sopimus koskee koko työkonealaa, mutta painottaa erityisesti tiettyjä työkonetyyppejä asettamalla niille määrälliset tavoitteet, joiden saavuttamisen kehitystä pystytään seuraamaan melko tarkasti. Valintaperusteena sopimukseen mukaan otetuille työkonetyypeille käytettiin päästöjen osuuden merkittävyyttä työkoneiden kokonaispäästöistä, teknistä mahdollisuutta siirtyä vaihtoehtoihin käyttövoimiin sekä alan toimijoiden aktiivisuutta. Sopimusta on mahdollista laajentaa sopimuskaudella koskemaan uusia työkonetyyppejä. Tavoitteiden kunnianhimon tasoa voidaan nostaa väliarvioinnin yhteydessä.

Sopimuksessa erikseen seurattavia työkonetyyppejä ovat kaivinkoneet, maantiivistäjät, vastapainotrukit, pyöräkuormaajat, nostimet, kurottajat ja maataloustraktorit. Kyseisissä työkonetyypeissä vähäpäästöisten ml täyssähköiset työkoneiden osuus kaikista toimitetuista (sisältää maahantuodut, toimitetut ja vuokratut)

työkoneista vuonna 2024 oli kaivinkoneiden osalta 0 %, maantiivistäjien osalta 0 % vastapainotrukkien osalta 80 %, pyöräkuormaajien osalta 1 %, kurottajien osalta 0 % ja maataloustraktorien osalta 0 %. Täyssähkökäyttöisten nostinten osuus konevuokrausalan vuokratilustossa oli 2024 noin 80 %. Luvut perustuvat yhdistyksen toimittamiin jäsenistöltään keräämiin tietoihin ja ne edustavat noin 80 % Suomen markkinasta. Yhdistys ylläpitää tietoa työkonekannasta ja toimittaa sen ohjausryhmän käyttöön.

Sopimuksessa tarkoitetaan:

- *työkoneilla* yleisesti teollisuuden, rakentamisen, kaupan, palveluiden, julkisen sektorin, maa- ja metsätalouden sekä kotitalouksien työkoneita;
- *täyssähkökäyttöisellä työkoneella* työkoneita, jonka ainoana voimanlähteenä toimii sähkömoottori;
- *vähäpäästöisellä työkoneella* työkoneita, joka vaihtoehtoisten käyttövoimien tai muiden kasviuonekaasupäästöjä vähentävien ratkaisujen takia tuottaa tavanomaisella tekniikalla varustettua työkoneita vähemmän päästöjä;
- *vaihtoehtoisilla käyttövoimilla toimivilla työkoneilla* sähköllä, kaasulla tai vedyllä kokonaan tai osittain toimivia työkoneita
- *toimitetulla työkoneella* asiakkaalle toimitettua¹ ja laskutettua käyttövalmista työkoneita;
- *työkoneityypillä* tietynlaista työkoneita, esimerkiksi nostimet tai vastapainotrukit;
- *vastapainotrukilla* taakan siirtämiseen ja nostamiseen tarkoitettua ajettavaa työkoneita (vastapainotrukki on yleisin käytössä oleva trukkityyppi; käytetään pääasiassa logistiikassa);
- *nostimella* konekäyttöistä, liikkuvaa laitetta, joka on tarkoitettu henkilöiden tai muun taakan nostamiseen korkealla tehtävää työtä varten (käytetään pääasiassa rakennusallalla);
- *pyöräkuormaajalla* nelipyöräistä maan tai muun irtonaisen aineksen kuljetukseen ja kuormaukseen tarkoitettua työkoneita (käytetään pääasiassa maanrakennusallalla);
- *koulutuskokonaisuudella* edellisellä sopimuskaudella ministeriön ja yhdistyksen yhteistyönä laadittua työkoneiden vastuulliseen käyttöön ohjaavaa koulutusta.
- *sitoumuksella* yksittäisen yrityksen sitoutumista tämän sopimuksen mukaisten tavoitteiden edistämiseen ja sopimuksessa esitettyjen yrityksiä koskevien toimenpiteiden toteuttamiseen. Sitoumus tehdään sitoumus2050.fi-sivustolla. Tällä sopimuksella ja siihen tehdyillä sitoumuksilla osapuolet ja toimijat sitoutuvat omalta osaltaan edistämään yhteiskuntasitoumuksen tavoitteiden toteutumista. Yhteiskuntasitoumus on Suomen kestävän kehityksen toimikunnan tulkinta siitä, mitä kestävä kehitys tarkoittaa. Siinä sovitaan toimintatavoista ja tavoitteista, joilla julkishallinto yhdessä muiden toimijoiden kanssa edistää kestävä kehitystä.
- *Lähipäästöillä* työkoneiden pakokaasuista aiheutuvia ilmansaastepäästöjä. Näihin kuuluvat mm. typenoksidit, hiukkaspäästöt, hiilimonoksidi ja hiilivedyt. Lähipäästöt ovat terveydelle haitallisia.

3. Sopimuksen tavoitteet

Sopimuksen tavoitteena on vähentää työkoneiden aiheuttamia kasviuonekaasu- ja lähipäästöjä lisäämällä täyssähkökäyttöisten ja muiden vähäpäästöisten työkoneiden tarjontaa, kannustamalla niiden nykyistä laajempaan hyödyntämiseen ja tukemalla uusin ratkaisuin tai muilla tavoin työkoneiden aiheuttamien kasviuonekaasu- ja lähipäästöjen vähentämistoimenpiteitä. Sopimuksella edistetään yhteistyötä julkisten

¹ toimitetut termi sisältää maahantuodut, myydyt ja vuokratut

hankkijoiden kanssa välittämällä tietoa sähköisten työkoneneiden saatavuudesta sekä järjestämällä säännöllisesti markkinavuoropuheluita yhteistyössä päästöttömien työmaiden green deal -sopimuksen kanssa. Lisäksi tehdään yhteistyötä soveltuvien osien Kiertotalouden strategisen green dealin kanssa.

Sopimuksella pyritään:

- edistämään sopimuksen kattavuutta toimialan yritysten sitoumusten lisäämiseksi;
- edistämään täyssähkökäyttöisten vastapainotrukkien yleistymistä siten, että niiden osuus vuosittain toimitetuista vastapainotrukeista kasvaa vähintään 90 prosenttiin vuoden 2030 loppuun mennessä ja vähintään 85 prosenttiin vuoden 2028 loppuun mennessä;
- edistämään täyssähkökäyttöisten nostinten yleistymistä siten, että niiden osuus toimitetuista kasvaa edelleen vähintään 95 prosenttiin vuoden 2030 loppuun mennessä ja vähintään 93 prosenttiin vuoden 2028 loppuun mennessä;
- edistämään täyssähkökäyttöisten pyöräkuormaajien yleistymistä siten, että niiden osuus uusista vuosittain toimitetuista pyöräkuormaajista kasvaa vähintään 10 prosenttiin 2030 loppuun mennessä;
- edistämään täyssähkökäyttöisten kaivinkoneiden yleistymistä siten, että niiden osuus uusista vuosittain toimitetuista kasvaa vähintään 10 prosenttiin vuoden 2030 loppuun mennessä ja vähintään 5 prosenttiin vuoden 2028 loppuun mennessä;
- edistämään vähäpäästöisten kaivinkoneiden, alle 3 tn, yleistymistä siten, että niiden osuus toimitetuista 10 % vuoden 2030 loppuun mennessä;
- edistämään vähäpäästöisten kaivinkoneiden, pyöräalustaiset 17-19 tn sekä tela-alustaiset 25-26 tn, yleistymistä siten, että niiden osuus on 3 % toimitetuista vuoden 2030 loppuun mennessä;
- edistämään täyssähkökäyttöisten maantiivistäjien yleistymistä siten, että niiden osuus vuosittain toimitetuista kasvaa vähintään 20 prosenttiin vuoden 2030 loppuun mennessä ja vähintään 10 prosenttiin vuoden 2028 loppuun mennessä;
- edistämään vähäpäästöisten kurottajien eli teleskooppipuominostimien, nostokorkeus alle 6 m, yleistymistä siten, että niiden osuus toimitetuista on 10 % vuoden 2030 loppuun mennessä
- edistämään vähäpäästöisten maataloustraktorien yleistymistä, siten että niiden osuus on 3 % vuoden 2030 loppuun mennessä;
- Jaetaan jäsenille tietoa työkoneneiden kehityksestä neljä kertaa vuodessa jaostokokouksissa.
- Kehitetään päästölaskentaa osaksi laskutusta vuoden 2030 loppuun mennessä.
- Kannustetaan vähentämään työkoneneiden aiheuttamia päästöjä muilla sopimukseen sisältyvillä toimenpiteillä.

Seurattavien työkonetyyppien lisäksi Suomessa on käytössä myös muita päästöjen kannalta merkittäviä työkonetyyppejä, joille ei ole vielä sopimuksessa asetettu määrällisiä tavoitteita, mutta joiden yleistymistä seurataan. Tekniikan kehittyessä ja täyssähköisten ja muiden vaihtoehtojen lisääntyessä on mahdollista päivittää määrällisiä ja muita tavoitteita muun muassa kohdassa 4.1 kuvatun kartoituksen tulosten pohjalta myös muille kuin nyt sopimuksessa erikseen mainituille työkonetyypeille.

Tavoitearvoja voidaan sopimuskauden aikana sopimusosapuolten yhteisellä päätöksellä nostaa (päivittää), mikäli tekninen kehitys tai päästöjen vähentämistä koskevat tavoitteiden muutokset edellyttävät tavoitteiden uudelleen määrittelyä.

Lisäksi sopimuksessa sovitaan valtion ja muiden toimijoiden vapaaehtoisista toimenpiteistä, jotka tähtäävät sopimuksen mukaisten tavoitteiden saavuttamiseen.

4. Allekirjoittajaosapuolten velvoitteet

4.1 Yhdistys

Tavoitteiden saavuttamiseksi yhdistys:

- kannustaa ja opastaa jäsenyrityksiään sitoutumaan sopimukseen, sen kattavuuden lisäämiseksi;
- osallistuu säännöllisesti markkinavuoropuhelutilaisuuksiin yhteistyössä päästöttömien työmaiden sopimuksen edustajien kanssa sekä muiden mahdollisesti ministeriön esittämien tahojen kanssa;
- tuottaa julkisille hankintaorganisaatioille sekä muille työkoneita käyttäville tahoille suunnattua tietoa tarjolla olevista täyssähkökäyttöisistä ja muista vähäpäästöisistä työkoneista ja niihin liittyvistä mahdollisuuksista;
- tuottaa päästölaskennan tukimateriaaleja ja ohjeistusta, joiden avulla yritykset voivat esittää asiakkailleen tietoa työkoneiden energiatehokkuudesta ja päästöistä;
- kehittää yritysten valmiuksia liittää kasvihuonekaasupäästöjä koskeva päästötieto laskuihin;
- jäsenistönsä edustajana edistää yritysten ja kuntien ja muiden julkisten hankintayksiköiden välistä yhteistyötä liittyen työkoneiden aiheuttamien päästöjen vähentämiseen julkisissa hankinnoissa;
- osallistuu koulutuskokonaisuuden ajantasaisuuden tarkistamiseen, kehittämiseen ja mahdolliseen laajennukseen;
- kartoittaa vuosittain markkinoiden tarjonnan kehittymistä täyssähköisissä ja muissa vähäpäästöisissä työkonetyypeissä, jotta voidaan arvioida mahdollisuudet uusien työkonetyyppien sisällyttämiseksi sopimuksen määrällisiin tavoitteisiin sekä tarvetta asetettujen tavoitteiden päivittämiseksi pitäen samalla sopimuksen johtoryhmän ajan tasalla kansainvälisen kehityksen osalta;
- osallistuu kansallisen työkoneiden päästöjen laskentamallin kehittämiseen;
- raportoi tekemistään toimenpiteistä ja niiden vaikutuksista sekä toimialakohtaisista tuloksista ministeriölle kohdassa 6 sovitulla tavalla; ja
- osallistuu tarvittaessa lisätoimenpiteiden suunnitteluun ja sopimuksen jatkokehittämiseen ministeriön kanssa.

4.2 Ministeriö

Tavoitteiden saavuttamiseksi ministeriö toimialansa puitteissa sekä käytettävissään olevin keinoin ja resurssein:

- selvittää ja edistää erilaisia työkoneiden päästöjen vähentämiseen tähtäviä toimenpiteitä;
- toimii tavoitteita edistävän koulutuskokonaisuuden ylläpitäjänä tai pyrkii löytämään koulutukselle toisen ylläpitäjän. Lisäksi ministeriö koordinoi koulutuskokonaisuuden ajantasaisuuden tarkistamisen, kehittämisen ja mahdollisen laajentamisen;
- edistää työkoneisiin liittyvien sopimuksen tavoitteita tukevien kriteerien huomioonottamista julkisissa hankinnoissa järjestämällä mm. alueellisia tilaisuuksia yhteistyössä päästöttömien työmaiden sopimuksen kanssa;
- edistää julkisiin hankintoihin liittyvää yhteistyötä kuntien ja yritysten välillä uusien toimintamallien ja ratkaisuvaihtoehtojen tunnistamiseksi ja käyttöön ottamiseksi (osana ministeriön julkisiin hankintoihin liittyviä toimenpiteitä);
- järjestää vuosittaisen sidosryhmätilaisuuden;
- selvittää uusia kannustavia toimintatapoja täyssähkökäyttöisten ja muiden vähäpäästöisten työkoneiden käytön edistämiseksi;

- tekee yhteistyötä maa- ja metsätalousministeriön kanssa maatalous- ja puutarhasektorin sekä maaseutuyritysten energia- ja materiaalihokkuustoimien edistämiseksi (markkinointi- ja viestintätoimet, tilakohtainen energianeuvonta energiasuunnitelmien laatimiseen ja toteuttamiseen)
- sitoutuu seuraamaan sopimuksen tavoitteiden saavuttamista ja laatimaan yhteenvedot sopimusosapuolten ja sopimukseen sitoumuksella sitoutuneiden yritysten toimenpiteistä ja saavutetuista tuloksista sopimuksen kohdassa 6 sovitulla tavalla; ja
- arvioi tarvetta sopimuksen täydentämiselle, päättää tarvittaessa sopimuksen täydentämisen käynnistämisestä sekä osallistuu tarvittaessa lisätoimenpiteiden suunnitteluun ja sopimuksen jatkokehittämiseen yhdistyksen kanssa.

5. Yritysten liittyminen sopimukseen

Sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen yksittäiset yritykset voivat sitoutua sopimuksen mukaisten tavoitteiden edistämiseen ja vähintään kolmeen sopimuksessa esitettyyn yrityksiä koskevaan toimenpiteeseen tekemällä erillisen sitoumuksen sitoumus2050.fi-sivustolla. Ensimmäisellä sopimuskaudella 2020 – 2025 sitoumuksen tehneiden yritysten tulisi tehdä sopimuksen täydentämisen sitoumus2050.fi-sivustolla vuoden 2026 loppuun mennessä. Sivustolla on ohjeistettu tarkemmin, miten sitoumusta täydennetään, tehdään uusi sitoumus ja mitä sitoumuksen tekijöiltä veloitetaan. Ministeriö hyväksyy erikseen tehdyt sitoumukset.

Mikä tahansa työkonealan yritys voi liittyä sopimukseen, jos sitoumus täyttää green deal -sitoumuksille asetetut vaatimukset.

Kukin yritys määrittelee sitoumuksessaan omat tavoitteensa, toimenpiteensä ja niiden toteutustavan yrityksen toimialan ja oman toiminnan luonteen perusteella.

Pakolliset prosentuaaliset (määrälliset) tavoitteet. Yritys:

- *asettaa pakolliset kunnianhimoiset prosentuaaliset (määrälliset) tavoitteet vähintään kahdelle vähäpäästöisyyden edistämiseksi sopimuksessa luetelleista konetyypeistä, jos se ne ovat yrityksen toimialaan kuuluvia. Vaihtoehtoisesti yritys voi asettaa määrälliset tavoitteet myös muille koneryhmille.*

Lisäksi edistääkseen edellä kohdassa 3 kuvattujen tavoitteiden ja pyrkimysten saavuttamista yritykset toteuttavat seuraavista asiakokonaisuuksista (toimenpiteistä) lisäksi vähintään kolme, lisäksi yritys voi asettaa muita itse määrittelemiänsä tavoitteita:

Seuraavista toimenpiteistä valitaan kolme tai useampi. Yritys

- tarjoaa asiakkailleen vaihtoehtona täyssähkökäyttöisiä tai muita vähäpäästöisiä työkoneita aina kun niitä on saatavilla;
- tuottaa ja jakaa asiakkailleen tietoa työkoneiden energiatehokkuudesta ja päästöistä esimerkiksi sisällyttämällä energiatehokkuus- ja päästötietoja sekä eri käyttövoimien päästövertailun tekemiinsä tarjouksiin ja kehittää kasvihuonekaasupäästötietojen liittämistä laskuihin.
- järjestää asiakkailleen koulutuskokonaisuuden mukaista koulutusta;
- antaa asiakkailleen tietoa vähäpäästöisten polttoaineiden käyttömahdollisuuksista työkoneissa;

- edistää työkoneiden vähäpäästöisen jakeluinfran yleistymistä (esimerkiksi tarjoamalla asiaan liittyvää ohjeistusta ja tietoa); tai
- osallistuu kiertotaloutta edistävän tiedon jakamiseen (esimerkiksi tarve käyttöasteiden nostamiselle sekä osien uudelleenkäytölle).

Lisäksi yritykset voivat toteuttaa muita toimenpiteitä täyssähkökäyttöisten ja muiden vähäpäästöisten työkoneiden käytön edistämiseksi ja työkoneiden päästöjen vähentämiseksi.

6. Raportointi ja arvioinnit

Sopimuksen ohjausryhmä seuraa vuosittain:

- täyssähkökäyttöisten vastapainotrukkien osuutta toimitetuista vastapainotrukeista;
- täyssähkökäyttöisten nostinten osuutta toimitetuista;
- täyssähkökäyttöisten pyöräkuormaajien osuutta toimitetuista pyöräkuormaajista; ja
- täyssähköisten ja vähäpäästöisten kaivinkoneiden osuutta toimitetuista kaivinkoneista;
- täyssähköisten maantiivistäjien osuutta toimitetuista;
- vähäpäästöisten kurottajien osuutta toimitetuista;
- maataloustraktorien vaihtoehtoisten käyttövoimien osuutta uusista toimitetuista;
- voidaan seurata myös vähäpäästöisten ja vaihtoehtoisilla käyttövoimilla toimivien työkoneiden osuutta täyssähköisten osuuksien lisäksi
- ministeriön, yhdistyksen ja sitoumuksen tehneiden yritysten tekemiä toimenpiteitä sekä niiden edistymistä ja vaikuttavuutta.

Yhdistys vastaa edellä mainittujen määrällisten osuuksien raportoinnista ministeriölle sekä näiden tietojen oikeellisuudesta. Yhdistyksen ministeriölle toimittama tieto koostuu yhdistyksen jäsenistöltään keräämistä tiedoista ja kattaa nykytilanteessa sopimuksessa erikseen seurattavien työkonetyyppien osalta yli 80 % Suomen markkinasta.

Yhdistys raportoi tekemistään toimenpiteistä vuosittain suoraan ministeriölle. Raportoinnista tulee ilmetä yhdistyksen toteuttamat toimenpiteet kuvauksineen, arvio toimien vaikuttavuudesta sekä arvio, kuinka sopimuksen tavoitteiden saavuttamisessa on edetty. Mahdollisuuksien mukaan toimien laajuudesta ja vaikuttavuudesta raportoidaan kvantitatiivisten mittarien avulla.

Sitoumuksen tehneet yritykset raportoivat tekemistään toimenpiteistä ja saavutetuista tuloksista kalenterivuosittain sitoumus2050.fi-sivustolla. Raportointi tapahtuu aina raportointivuotta seuraavan vuoden huhtikuun loppuun mennessä. Ministeriö koostaa yritysten sitoumus2050.fi-sivustolla raportoimista toimenpiteistä ja tuloksista sekä sopimusosapuolten tekemistä toimenpiteistä ja toimialatasoisista tuloksista vuosittaisen yhteenvedon johtoryhmän hyödynnettäväksi.

Sopimuksen vaikuttavuudesta laaditaan väliarviointi vuoden 2028 loppuun mennessä, jollei toisin sovita. Väliarviointi voi toimia tavoitteiden nostamisen (päivittämisen) perusteena tai sopimuksen päättämisen perusteena sekä uusien sopimusta täydentävien toimenpiteiden perusteena. Yhdistys vastaa lähtötaso ja arviointiajankohdan tiedon oikeellisuudesta.

Jos arviointi osoittaa, että toteutetut toimenpiteet eivät ole tarpeeksi tehokkaita sopimuksen mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi, arvioi ministeriö tarvetta sopimusta täydentäville toimenpiteille tai mahdollisesti muille tarkoituksenmukaisille ohjauskeinoille. Mikäli ministeriön harkinnan perusteella on

sopimuksen toimenpiteitä täydentämällä mahdollista saavuttaa sopimukselle asetetut tavoitteet, päättää ministeriö sopimuksen täydentämisen käynnistämisestä. Ohjausryhmä suunnittelee lisätoimenpiteet ja päättää sopimuksen päivittämisestä. Sopimusta päivitetään tarpeelliseksi katsottujen sopimusta täydentävien lisätoimenpiteiden sisällyttämiseksi sopimukseen. Mikäli ministeriön harkinnan perusteella sopimuksen toimenpiteitä täydentämällä ei ole mahdollista saavuttaa sopimukselle asetettuja tavoitteita tai sopimuksen lisäksi tarvitaan muita tarkoituksenmukaisia ohjauskeinoja, ministeriö harkitsee ja päättää tarpeen mukaan muiden tarkoituksenmukaisten ohjauskeinojen suunnittelun käynnistämisestä ja mahdollisesta käyttönotosta.

Sopimuksen tavoitteiden toteutumisesta ja sopimuksen vaihtoehtoisista ohjauskeinoista tehdään loppuarviointi viimeistään vuoden 2031 loppuun mennessä.

Arvioinnit voidaan toteuttaa ohjausryhmän päätöksestä sopimusosapuolten keskinäisenä asiantuntijatyönä tai ulkopuolisen tahon toteuttamana. Arvioinneista julkaistaan raportit ympäristöministeriön ja sitoumus2050-palvelun sivuilla.

7. Ohjausryhmä

Sopimuksen toteuttamista seuraamaan asetetaan ohjausryhmä, joka koostuu sopimusosapuolten edustajista. Tarvittaessa ja sopimusosapuolten yhteisellä päätöksellä voidaan ohjausryhmää täydentää. Ohjausryhmä kokoontuu vähintään kerran vuodessa käsittelemään muun muassa edellisen kalenterivuoden aikana tehtyjä toimenpiteitä ja saavutettuja tuloksia. Tämän lisäksi ohjausryhmä kokoontuu aina tarvittaessa. Ohjausryhmän puheenjohtajana ja koollekutsujana toimii ministeriö, jollei toisin sovita.

Ohjausryhmän tehtävänä on seurata ja edistää sopimuksen tavoitteiden toteutumista sekä osallistua sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävien toimenpiteiden kehittämiseen. Muun muassa ministeriön laatimia edellä kohdassa 6 kuvattuja yhteenvetoja sekä yhdistyksen laatimia edellä kohdassa 4.1 kuvattuja kartoituksia hyödynnetään arvioitaessa mahdolliset tarpeet sopimuksen tavoitteiden ja mahdollisten lisätoimenpiteiden päivittämiseksi sopimukseen. Ohjausryhmä päättää sopimuksen sisällön päivittämisestä.

8. Sopimuksen kesto, irtisanominen, sopimuksesta irtautuminen sekä sopimuksesta erottaminen

Sopimus tulee voimaan, kun se on allekirjoitettu, ja on voimassa vuoden 2030 loppuun asti.

Sopimuksen osapuolet ja sitoumuksen tehneet yritykset pyrkivät toimimaan siten, että sopimuksen mukaiset toimenpiteet ja tavoitteet toteutuvat.

Jos tämä sopimus on ristiriidassa lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten kanssa, on etusija annettava laille, säännökselle tai määräykselle. Tämä sopimus ei estä ministeriötä/valtioneuvostoa valmistelemasta sääntelyä tai ryhtymästä toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen Suomea sitovien kansainvälisten velvoitteiden tai Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöön panemiseksi.

Ministeriö voi irtisanoa tämän sopimuksen, jos 1) toimintaympäristö tai -olosuhteet ovat muuttuneet sopimuksen solmimistilanteeseen verrattuna olennaisesti ja tavalla, jota sopimusosapuolet eivät ole

voineet kohtuudella ennakoida, 2) tehdyn kokonaisvaltaisen arvioinnin ja ministeriön sen perusteella tekemän arvion mukaan sopimuksen toimenpiteitä täydentämällä ei ole mahdollista saavuttaa sopimukselle asetettuja tavoitteita tai 3) kokonaisvaltaisen arvioinnin jälkeen käynnistetyssä sopimuksen täydentämisessä ei ministeriön harkinnan perusteella saada täydennettyä sopimusta sopimuksen tavoitteiden saavuttamisen kannalta tarpeeksi tehokkailla lisätoimenpiteillä. Ministeriö voi irtisanoa tämän sopimuksen myös, jos sopimuksen allekirjoittamisesta kohtuulliseksi katsotun ajan päästä sitoumuksen tehneet yritykset eivät kata niin merkittävää osaa markkinoista, että sen voitaisiin katsoa edustavan koko toimialaa.

Yhdistys tai yritys voi irtisanoutua sopimuksesta tai sitoumuksesta ilmoittamalla siitä kirjallisesti ministeriölle. Mikäli yhdistys irtisanoutuu sopimuksesta, päättyy sopimuksen voimassaolo yhdistyksen irtisanoutumisen ajankohtaan.

Ministeriö voi erottaa yhdistyksen sopimuksesta tai yrityksen sitoumuksesta, jos yhdistys tai yritys ei toteuta niitä velvoitteita, joihin se on sitoutunut. Erottamisperusteena ovat toistuvat laiminlyönnit sopimuksen tai sitoumuksen mukaisten velvoitteiden toimeenpanossa tai niiden raportoinnissa. Havaittuaan sopimus- tai sitoumusvelvoitteen laiminlyönnin ministeriö lähettää yhdistykselle tai yritykselle huomautuksen. Jos yhdistys tai yritys ei sille annetussa kohtuullisessa määräajassa korjaa toimintaansa hyväksyttävästi, voi ministeriö päättää yhdistyksen tai yrityksen erottamisesta. Mikäli yhdistys erotetaan sopimuksesta, päättyy sopimuksen voimassaolo yhdistyksen erottamisen ajankohtaan.

Tämä sopimus ja sitoumukset ovat oikeudelliselta luonteeltaan sen kaltaisia, **ettei niiden velvoitteiden laiminlyönti aiheuta yhdistyksen tai yrityksen sopimuksesta tai sitoumuksesta erottamisen lisäksi muita seuraamuksia.**

Tämä sopimus laaditaan yhtenä kappaleena, joka säilytetään ministeriössä. Yhdistykselle toimitetaan jäljennös allekirjoitetusta sopimuksesta.

Allekirjoitettu sopimus julkaistaan sitoumus2050.fi-sivustolla.

Allekirjoitukset

Helsingissä 23 päivänä tammikuuta 2026

Sari Multala

Ympäristö- ja ilmastoministeri

Ympäristöministeriö

Markku Uitto

Toimitusjohtaja

Teknisen Kaupan Liitto ry